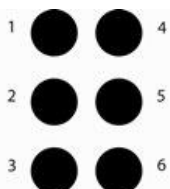

DOEPAK

DuP_{AK} DoeP_{AK} POPPENSPE(E)LMUSEUMKRUIELKRANTKRABEL DoeP_{AK} DuP_{AK}
Nr. 272

Braille en het halfmasker van Pulcinella Een kartonnen eierdoos en zes bolletjes

De Napolitaanse Pulcinella is de stamvader van de Nederlandse Jan Klaassen, van Mr Punch uit Engeland, de Duitse Kasperl, de Franse Polichinelle, en van de hoofdfiguren uit de volkspoppenkast van nog vele andere landen. Bijlagen: I, II, III, IV, V, VI, VII, VIII en IX.

Doepak is hét Poppenspe(e)museumcadeau. Doepak is gratis voor iedereen die de vragen van een Poppenspe(e)lspuurtocht goed beantwoord heeft. Verzamel alle afleveringen van de Doepakkruielkrant en -krabbels! Een dupák (spreek uit: doepak) is een stang- en trucpop. Het nummer met de dupák wordt in het Tsjechische en Slowaakse volkspoppentheater met marionetten en stangpoppen altijd als toegift opgevoerd. De pop maakt sprongen waarbij zijn lijf beurtelings lang en kort wordt. Het is een truc die overeenkomt met het uitrekken en weer inkrimpen van de hals van de Dood van Pierlala in de poppenkast. Pierlala is een stokpop en wordt van onderaf gemanipuleerd; de dupák wordt als stangpop van bovenaf bewogen. Terwijl het rijzen van Pierlala's hals heel langzaam en onder doods stilte geschiedt, gaat het strekken en krimpen van de dupák razendsnel en met veel tumult. Dupák betekent 'stampend'. De houten voeten zijn met lood verzwaard. Het lijf van de pop is een zak van stof. De stang waaraan de dupák hangt, gaat door het hoofd en het lijf en zit vast aan de houten heup. Het gat in het hoofd is wijder dan de dikte van de stang, waardoor de kop soepel op en neer gaat. Aan weerszijden van de kop van de dupák is een touw vastgemaakt. De touwen gaan omhoog en zijn bevestigd aan een speelhout. Door dit op en neer te bewegen, rekt en krimpt het lijf. De pop gaat als het ware door de knieën en veert weer op. Behalve springen kan de dupák ook om zijn as draaien; daarbij zwierven de armen wijd uit.

Braille en het halfmasker van Pulcinella

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum.

Maak je eigen masker van een eierdoos. Bijlage I bij Doepak nr. 272.

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 56 02 39 Info.: +31(0)578 - 63 13 29

info@poppenspelmuseum.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden.html>

Braille en het halfmasker van Pulcinella

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum

Een kartonnen Eierdoos en zes bolletjes. Bijlage II bij Doepak nr. 272.

Wangen van een Eierdoos

Het Pulcinellamasker in de expositie 'Een kijkje in de poppenkast' – een project van het Poppenspe(e)lmuseum voor visueel beperkten en hun ziende begeleiders – heeft uitstekende wangen. Deze hebben de vorm van de bodem van een kartonnen Eierdoos. Dit is een speelse verwijzing naar zijn vermeende oorsprong. De Italiaanse Pulcinella zou namelijk geboren zijn uit een kippenei dat door een kalkoen is uitgedroed.

De werking van het braillealfabet

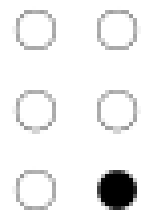
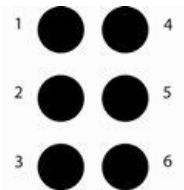
De letters van het braillealfabet, de cijfers en andere tekens worden gemaakt met ten hoogste zes puntjes/bolletjes. Stel, je hebt een kartonnen Eierdoos voor zes eieren: twee bovenaan, twee in het midden en twee onderaan. Als je nu één of meer eieren wegneemt, vormen de resterende eieren als het ware telkens een ander brailleteken. Zo werkt het brilleschrift. Alleen zijn de echte brailletekens natuurlijk veel kleiner; ze moeten namelijk voelbaar onder een vingertop passen.

Braillepuntjes

De braillepuntjes zijn genummerd: van linksboven naar linksonder 1, 2 en 3; van rechtsboven naar rechtsonder 4, 5 en 6. De puntjes 1, 2, 4 en 5 worden gebruikt voor de letters a t/m j (groep 1).

Punt 3 komt erbij voor de letters k t/m t (groep 2) en voor de resterende letters wordt punt 6 erbij gebruikt, behalve voor de letter 'w', die Braille – de Franse uitvinder van het schrift – minder nodig vond en die hij daarom indeelde bij de bijzondere combinaties: lettercombinaties, letters met accenten en leestekens – waaronder ook cursieven, hoofdletteraanduiding, cijfers, een herstelteken, valutateken enz.

Alle combinaties zijn ingedeeld in 7 groepen. Cijfers worden aangeduid door het cijferteken (de puntjes 3, 4, 5 en 6) voor de letters a t/m j te zetten. Een hoofdletter wordt voorafgegaan door een speciaal hoofdletterteken. In het Nederlands bestaat het hoofdletterteken uit de puntjes 4 + 6, in het Engels enkel uit puntje 6.

applaus

Afbeelding: halfmasker van leer. Maker: Patrizia Esposito (Utrecht, 2017).

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 56 02 39 Info.: +31(0)578 - 63 13 29

info@poppenspelmuseum.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden.html>

Braille

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum

Het brailleschrift. Bijlage III bij Doepak nr. 272.

HET NEDERLANDSE BRAILLE-ALFABET

(DE DIKKE PUNTEN VORMEN DE LETTERS)

letters

⠁	⠃	⠉	⠇	⠑	⠋	⠎	⠈	⠊	⠚
a	b	c	d	e	f	g	h	i	j

⠅	⠇	⠍	⠏	⠕	⠏	⠑	⠗	⠎	⠞
k	l	m	n	o	p	q	r	s	t

⠥	⠦	⠵	⠭	⠽	⠿
u	v	w	x	y	z

accent letters

⠠	⠡	⠢	⠣	⠤	⠥	⠦	⠧	⠨	⠩
ä	ë	ü	ï	ö	ô	û	ê	à	ç

⠠	⠡
è	é

leestekens

⠂	⠆	⠄	⠠	⠤	⠤	⠠	⠠	⠠	⠠
,	;	:	.	?	!	*	"	(	)

⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
€	\$	_	@	%	‰	hoofdletterteken	permanent	hoofdletterteken	(b.v. 1x voor KLM)

De braille tekens voor de letters a t/m j worden ook gebruikt voor de cijfers in braille, evenwel vóórafgegaan door het cijferteken:

voorbeelden:

⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠	⠠
cijferteken				dag				417	

Jouw naam in braille

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum

Een woord in braille. Bijlage IV bij Doepak nr. 272.

Voor- of achternaam

Zet elke letter van jouw naam in een leeg vakje. Zoek de juiste schrijfwijze in het braille-alfabet. Maak in het onderste vakje de grijze stippen **zwart** die bij de letter horen. Applaus!

Braillekarakters

Wist je dat op een regel maximaal 33 braillekarakters passen. Eén A4-pagina kan niet meer dan 28 regels bevatten. Wil je één drukletterpagina (zwaartschrift) omzetten in braille, dan heb je daar drie pagina's voor nodig. Daarbij komt dat braillepapier heel veel dikker is. Conclusie: de Bijbel of Harry Potter vraagt om een flink aantal boekenkastplanken!

••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••

••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••
••	••	••	••	••	••	••	••	••	••	••

Stichting Het Poppenspe(e)lmuseum (ANBI)

Poppenspe(e)lmuseum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 56 02 39 Info.: +31(0)578 - 63 13 29

info@poppenspelmuseum.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden.html>

Jouw leeftijd in braille

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum

Een getal in braille. Bijlage V bij Doepak nr. 272.

Hoe oud ben jij?

Zet elk cijfer van jouw leeftijd in een leeg vakje. Zoek de juiste schrijfwijze in het voorbeeld met de tien braillecijfertekens. Maak in de onderste vakjes de grijze stippen **zwart** die bij het getal horen. Applaus!

Het brailleschrift en de -cijfertekens zijn bedacht door Louis Braille. Ze bestaan uit groepjes van een tot zes puntjes. De cijfers **1** tot en met **9** en de **0** worden weergegeven met de brailletekens van **a** tot en met **j**, maar dan voorafgegaan door het zogenoemde cijferteken – dit lijkt een beetje op de hoofdletter **L**, maar dan in spiegelbeeld [⠠]. Voorbeeld voor het getal 200 [⠠ ⠠ ⠠].

1

2

3

4

5

6

7

8

9

0

⠠	⠠	⠠

Een bolle baltas

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum

Raad de naam van de Italiaanse clown. Bijlage VI bij Doepak nr. 272.

Een ronde handtas met de puntige snuit van een gemaskerde paljas

Noteer de naam van de Napolitaanse nar die op de tas is afgebeeld:

. . . . .

Afbeelding: baltas met het gezicht, muts en halfmasker van een Italiaanse grappenmaker. Maker: Raffaella Fiore (Torino, 2018).

Pulcinella

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)lmuseum

Traditioneel Pulcinella-tafereel. Handpoppenspel.

Zie ook: <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/pdf/Doepak272.pdf>.

Concept en tekst: Otto van der Mieden (2018). Bijlage VII bij Doepak nr. 272.

Pulcinella met bezem, monster met klapbek, kip en Pulcinella-baby uit een ei
Pulcinella draagt een wit pak met hoge muts. Zijn zwarte halfmasker heeft een kromme neus. Deze lijkt op de bek van een vogel. Zijn naam is het verkleinwoord van 'pulcino' (kuikentje). De speler geeft Pulcinella een piepstem met behulp van een pivetta (keelfluitje). Het achtergronddecor met de baai van Napels en de rokende vulkaan de Vesuvius hoort bij Pulcinella, net zoals een Amsterdamse gracht met een brug hoort bij de oud-Hollandse poppenkast met Jan Klaassen.
Wie is de eenzame roeier in zijn bootje?

Illustratie: Elsje Zwart.

Gebblinddoekt

Zelf eens proberen? Weer zo'n leuke activiteit van het Poppenspe(e)museum

Zet je zintuigen op scherp. Bekijk, beluister en voel gebblinddoekt de expositie 'Een kijkje in de poppenkast'. Ga aan de slag met 'De kus van Katrijn', het lees-kijk-en-luisterboek. Voel en ruik! Laat je leiden door een ziende begeleider en krijg aanwijzingen waar op gelet moet worden.

Een unieke belevenis

Ervaar op deze wijze de wondere wereld van visueel beperkten: blinden en slechtzienden. Doe mee en ben onderdeel van een uitzonderlijke ervaring.

Deze activiteit is geschikt voor maximal zes personen.

Tijdsduur: ongeveer vijftig minuten.

Bijlage IX bij Doepak nr. 272.

Afbeelding handpop: (geblinddoekte) Mr Punch of Jan Klaassen in een kleurrijk pak. Punch is de hoofdpersoon in de Engelse volkspoppenkast. Hij heeft, net als zijn oud-Hollandse neef Jan, een vooruitstekende neus en kin en een flinke buik. Op zijn rug zit een bult. Zowel Jan als Mr Punch dragen op hun hoofd een puntmuts met een belletje. De Italiaanse Pulcinella is hun stamvader.

Stichting Het Poppenspe(e)museum (ANBI)

Poppenspe(e)museum Musée de Marionnettes et de Guignol Puppentheatermuseum Puppetry Museum

Kerkweg 38 8193 KL Vorchten NL Tel.: +31(0)578 - 56 02 39 Info.: +31(0)578 - 63 13 29

info@poppenspelmuseum.nl <http://www.poppenspelmuseumbibliotheek.nl/Blinden.html>